

նելով կը կերցընեն անոնց, ջուրն ալ օրն անգամ մը գարիեն առաջ կուտան. իսկ թէ որ խոզին միսը ձիուն տրուի նէ, խածնող կ'ըլլայ, ու մարդու ալ անասունի վրայ ալ կը յարձըկի ու կը խածնէ :

Պ. Պ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏԵՐ

Փայտեղէնները բիմացիուն ընող վէռնիմ

Ի՞ն փայտեղէն ներն որ օդին խոնաւութենէն շուտով կ'աւրուին՝ վեռնիճտրուի վրանին նէ՝ դիմացկուն կ'ը լլան. բայց որպէս զի ան վեռնիճը, կամ թէ անոր տեղը որ և իցէ եղոտ ներկ աւելի հաստատութիւն դիմացկունութիւն տայ փայտին, քանի որ առջի ձեռքը դեռ չէ չորցած՝ վրան պէտք է մէկ կարգ մը մաղած բարակ աւազ ցանել, ան աւազին վրայ նոյն վեռնիճը նորին տալու է՝ աղէկ մը վրձինը կոխսելով: Իսանկով փայտին երեսը այնպէս կը պնդանայ որ ինչուան քսան տարի ոչ օդէն ոչ արևէն և ոչ անձրեսէն կ'աւրուի:

Ալբան առ Սէ բիմացող իւն:

Ո՞ւկ աման մը կաթ նոյնչափ քացախի հետ խառնէ՝ այնպէս որ կաթը մակրուուի. ան կտրած կաթը կամ շիճուկը զատէ, ու չորս կամ հինգ հաւերկը ձերմկուց աղէկ մը զարնելէն վեր ջը անոր վրայ լեցուր ու խառնէ. անոնց վրայ ալ քիչ մը չմարած բարակ կիր աւելցուր, անսանկ որ ամբողջ զանգուած մը ըլլայ: Իս ձիւթը կը գործածուի ձեղբուած կամ բաժնուած նիւթերը մէկմէկու հետ միացընելու, կամ ինչ և իցէ ձեղք լեցընելու. ու թէ որ լաւ մը չորցընելէն վերջը գործածուի, կրակի ալ ջրի ալ շատ աղէկ կը դիմանայ:

Խշմւ-ըն իրէայէ պարէանին՝ դոյնը ուալ:

ա. Ծարակային թթուի կամ արքայաջրի՝ մէջ լուծուած ուկին եղջիւրին կարմիր գոյն մը կուտայ: թ. Ծարակային թթուի մէջ լուծուած արծաթը սե գոյն մը կուտայ: դ. Խնդկի բորակուտի լուծմամբ մթնագոյն տեսք մը կ'առնու: Արովչետեւ աս իրեք գոյնը միայն ունի կրիայի պատեանը, ասոնց մով եղջիւրը անոր նմանցընելը դիւրին կ'ըլլայ:

Փարած ականերու դարձան:

Ձմէ որ փտութիւնը շատ առաջ չէ գնացած, մի միայն դեղ է՝ մեխակի՝ կիւնամնի՝ ու անանուխի՝ եղը, կամ ուրիշնչ և իցէ զօրաւոր ոգիք բամակակի կը տորով մը փտտած տեղը զնել, և կամ տաքցուցած երկըթով տաղել. բայց թէ որ այնչափ փտտեր է որ ատամնային ջիղը դուրս ելեր է, որ ան ատեն սաստիկ կ'ըլլայ ցաւը տաքէն պաղէն ու կերակուրներէն, ամենէն զօրաւոր դեղն է արծաթի բորակուտով կամ դժոխաքարով՝ այրել ան ջիղը: Խըբոր ատամնային ջիղը դուրս չէ ելած, հետագայ դեղերն ալ կրնան ըլլալ:

ս. Ի՞ս երկու տրամ քափրախառն ալքոոլ, տասը ցորենաչափ ազնիւ բալասան, երեսուն կաթիլ ափիմնի ոգիք, տասը կաթիլ անանուխի եղ. ասոնք իրարու խառնէ ու բամակակով ակույին վրայ դիր:

թ. Ի՞ս մէկ տրամ սրոհունդ՝ ըսուած խոտին ոգիքը, երեսուն կաթիլ ափիմնի ոգիք. խառնէ ու դիր բամակակով:

գ. Փերուի ջրկոտեմ՝ ըսուած խոտին ոգիքը բամակակով դիր ցաւած տեղը:

1 Պաշ:

2 Քելսո:

3 Գարենփիւ:

7 Հիշերիգուն, նուռլա օթուն. Խու. Piretro.

8 Սուներես. Խու. Crescione del Perù.

4 Տուլի:

5 Կանէ:

6 Ճեկանէմ բաւլ:

Դ. Առ քսանական ցորենաշափ կապարի քացիուտ ու զինքի ծծմբուտ . կէս տրամալ ամի ինինի ոգիք , մէկմէկու հետ տրորէ խառնէ , ու բամբակի կը տորով մը ան զանգուածէն երկու գրնդասեղի զլսու չափ դիր փատած տեղը ու քսանը ժոր ժամը մէյմը փոխէ :

—

ԵՇՆԻԷ Հայ շնուրու հերո :

Ք.ՍԱՆ լիպրէ ջրի մէջ կէս լիպրէի չափ թեփ դիր՝ եփէ մէկ ժամի չափ ու շարունակ խառնէ որ խալկինին տակը չառնէ . Ետքը ան զանգուածը կտաւէ մը անցուր ու քամէ , ելած տաք ջրովը շաղուէ խմբրդ հասարակ ջրի տեղ . աս կերպով շինած հացը սովորական կերպով շինուած հացէն չորսին մէկ աւելի կը կշռէ և անկէց աւելի ալ դիւրամարսէ :

ԿՆԳՂԻԱԾՈՅՆ մէկը փորձեր է որ անձրեսի ջրով շինուած հացը , մանաւանդ փոթորիկով եկած անձրեսին ջրովը՝ մէկալ ջրերով շինուածներէն շատ աւելի մննդարար է :

—

ԽՐ ԳԻՒԻՆ մէկ ժամուան մէջ հինգնուրու հնարք :

Ը ԻՇԵՐԸ ազնիւ գինիով լեցուր՝ միայն գաւաթի մը չափ պակաս . բերանները գոցէ , ինչուան վզերուն կէսը խալկինի մը ջրին մէջ դիր , և ջրին տաքութիւնը ըլլայ Ուկոմիւրի ներմաշափովը 60 աստիճան . մէկ ժամի չափ անանկ թող , ետքը հանէ խալկինին մէջէն , պակասը լեցուր նոյն գինւոյն տեսակովը և աղէկ մը գոցէ . աս գործողութեամբ գինին անանկ կը փոխուր որ կարծես թէ տասը կամ տասուերկու տարուան գինի է :

ԼԻԿՈՐԴԸ ԲԱՆԱՏԵԼՈՒՆ հայ չայնը մարելուն դէմ զօրուոր տէլ :

Ա.Ր կէս ունկի պաղեղ՝ , տասը ունկի աղէկ զտած գարեջուր , կէս ունկի խաշխաշի հիւթին օշարակը . ասոնցմով օրը իրեք չորս անգամ խաղաջրոէ ² . թէ որ օգուտ չընէ , պաղեղը շատցուր ինչուան մէկ ունկի կամ ունկի ու կէս : Լոկորդին ցաւը անցնելէն ետքն ալ աս գործողութիւնը քիչ մը ատեն շարունակելը աղէկ է :

—

ԼՈՎՐԱՃ աղակի անօլները հայնուրու նիւթ :

Ճ'ԵՐՄԱԿ ապակին աղէկ մը ծեծէ ու բարակ մաղէ անցուր , ետքը հաւկը-թի ճերմըկուցի հետ խառնէ ու ներկ տրորելու պէս անիկայ ալ տրորէ : Այնիւթով կպցուցած ապակիները ոչ երբէք նոյն տեղէն կը կոտրին :

—

ՈՎՐՋԱՐԻՆ ու յախճաղակի մատրելու հերո :

ՈՒԿ մաս բորակային թթուն յիսուն մաս ջրի հետ խառնէ , ու աս ջրին մէջ թաթիւնը կամ ասով լուա ինչ բան որ կ'ուզես , գրեթէ մէկէն 'ի մէկ կը մաքրուի . միայն ետքը հասարակ մաքրուր ջրով մըն ալ ցողելու է քարը կամ յախճապակը :

—————

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

ՀԱՅ Թագաւոր մ'ունէր գազան ,
Հողըն ծընող՝ հուրն էր օրրան .
Խը ըստընտուն էր օձ դաժան ,
Քարն իւր պատառ , ծովն տապան :

1 Ըստ :

2 Կարիար ընէլ :